

V Ě S T N Í K

ČESKOSLOVENSKÉ NÁRODNÍ RADY AMERICKÉ

Čís. 332

Červen 1983

Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě

Na základě nedávné ostré výměny názorů mezi delegáty na plenárním zasedání Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě, v Madridu, by se zdálo, že jednání uvázlo opět na mrtvém bodu. Jde tu o konečný text závěrečného dokumentu, který nebyl ještě schválen a obě strany se navzájem vyzývaly, aby projevíly větší ochotu, aby bylo možno konferenci úspěšně zakončit. Sovětský delegát prohlásil, že "... už není o čem vyjednávat..." a československý delegát k tomu dodal, že "... fáze jednání již skončila..." Delegát z Malty na to vznesl dotaz: "... Jestliže jednání již skončilo, v jaké fázi se nyní nacházíme? Ve fázi kapitulace...?" Zástupce sovětského ministra zahraničních věcí prohlásil, že delegace SSSR nedá souhlas k žádné změně v textu Závěrečného dokumentu, že musí být přijato jen doslovné znění nedávno předloženého návrhu, který má podporu Sovětského svazu. Americký delegát, velvyslanec Max M. Kampelman k tomu dodal, že prohlášení sovětského delegáta se může interpretovat asi takto: "... Vím, že je to pravda, neboť jsem to již předtím říkal..." -afa-

Democracy Initiative

Počátkem května t.r. pořádalo oddělení pro lidská práva na State Departmentu "briefing" pro zástupce "non-governmental organizations", kteří pracují na poli lidských práv, o t.zv. programu "Democracy Initiative". Promluvili Elliot Abrams, Assistant Secretary of State for Human Rights; velvysl. Gerald Helman, prof. Allen Weinstein, dr. William A. Douglas a dr. Judith Siegel z USIA. Bylo to poprvé, co na "briefing" v této věci byli pozváni zástupci amerických a americko-etnických organizací, kteří pracují na poli lidských práv, ačkoliv State Department o tomto programu pořádal již dvě větší konference. Přítomno bylo asi 40 zástupců zmíněných organizací. Za ČSNRA byla pozvána A. Faltusová. -afa-

Sovětské rušení západních rozhlasových stanic v Evropě předmětem jednání Mezinárodní telekomunikační unie v Ženevě

Podle slov amerického odborníka, který byl vyslán do Ženevy na jednání Mezinárodní telekomunikační unie, sovětské rušení rozhlasového vysílání na krátkých vlnách způsobilo, že vysokofrekvenční pásma v Evropě jsou z velké části nepoužitelná. Cílem sovětského rušení jsou zejména západní rozhlasové stanice jako RFE, Radio Liberty, BBC, západoněmecké rozhlasové vysílání, Hlas Ameriky a pod. Záměrné rušení je porušením ustanovení Mezinárodní telekomunikační unie, mezinárodních dohod, včetně Závěrečného aktu z Helsinek. Podle odhadu odborníků, vydá Sovětský svaz na rušení vysílání západních států ročně mezi 100 až 300 milióny dolarů. Americký delegát doporučil, aby byla proti tomuto problému podniknuta mezinárodní akce. O sovětském rušení rozhlasových vysílání západ-

ních států promluvil sv. času také ředitel zahraničního vysílání BBC, Douglas Muggerridge. O jeho názorech jsme přinesli zprávu v dubnovém čísle Věstníku. -afa-

Den Andreje Sacharova v USA

Na krátké slavnosti v Bílém domě podepsal president Reagan prohlášení, kterým byl 21. květen vyhlášen za Den Andreje Sacharova v USA s výzvou Spojeným národům, aby tento den byl vyhlášen za Mezinárodní Den Andreje Sacharova. Prohlášení bylo učiněno na základě resolucí kongresu, sponzorované senátory Robertem Dolem a Patrickem Moynihanem a poslanci Jackem Kempem a Stephenem J. Solarzem. O resoluce a prohlášení se přičinil dr. Edward Lozansky, americký zástupce International Sakharov Committee, s nímž spolupracujeme. Jeho manželce, která sv. času držela v Sovět. svazu třicetidenní hladovku, a 10-leté dceři, bylo před vánocemi r. 1982, za dramatických okolností povoleno emigrovat do USA. Slavnosti v Bílém domě byla přítomna také nevlastní dcera Andreje Sacharova, výše jmenovaní senátoři a poslanci a zástupci oddělení pro lidská práva State Departmentu. Přítomen byl také prof. František Janouch ze Švédska, který aktivně pracuje v mezinárodním hnutí za svobodu pro Andreje Sacharova. -afa-

Moskva rozkazuje

Sovětský svaz se zmocnil svých vasalských států i hospodářsky. Určil státům co mají vyrábět, i když to často znamenalo úplný převrat v domácí výrobě. Československu byla vzata výroba dávnou osvědčeného průmyslu se světovým trhem a dána zemědělským, zaostalým státům bez tradice, bez zkušeností, bez zručných dělníků. Tak přišlo Československo o část chemického, textilního, cukerního průmyslu, o výrobu hospodářských strojů atd. Na rozkaz Moskvy Československo muselo vyrábět válečný, těžký průmysl. Změnili se zákazníci, stále přibývá počet zaostalých států, kterým Československo dodává a při tom ztrácí výnosný obchod se zeměmi s tvrdou valutou.

A tak se stává, že Československo, kdysi první výrobce v Evropě cukerné řepy dostává cukr z Kuby, sklo se dováží z Polska a odjinud, že země s velkým vývozem textilu světového jména nemá teď dost obyčejných látek pro vlastní občany, takže čs. občan čeká např. na kabát vyrobený v Bulharsku.

Komunistická vláda vždy sleduje moskevského příkladu: Andropov chce donutit dělníky, aby zvýšili a zlepšili výrobu. V novinách se kritizuje špatná práce. Proto i v Československu se ozývají stížnosti v novinách. V tom smyslu jsou psány dopisy v rubrice časopisu "Slovenka" 4. února 1983.

Do redakce neraz dostáváme listy, v kterých sa čitatelia kriticky vyjadrujú o problémoch nášho obchodu, upozorňujú nás na miestny nedostatok určitých druhov tovaru. Niektoré problémy sú spoločné, preto redakcia po ich prešetrení na patričných orgánoch sa bude snažiť na ne odpovedať na stránkach nášho časopisu.

VESTNIK

June 1983

Organ of the Czechoslovak National Council of America

Published monthly (Except bi-monthly July-August)

Subscription \$4.00 - Outside U.S.A. \$6.00

Editor - Vlasta Vraz

Office: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650

Tel.: 656-1117

VĚSTNÍK

Červen 1983

Orgán Československé národní rady americké

Vychází měsíčně (s výjimkou dvojčísla v červenci-srpnu)

Předplatné \$4.00 ročně - Mimo USA \$6.00

Redaktorka - Vlasta Vrázová

Úřadovna: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650

Telefon: 656-1117

V poslednom čase sa na nás obrátilo viac čitateľiek s otázkou: prečo je v súčasnosti taký nedostatok šijacích strojov, dokonca aj v špecializovaných predajniach?

Martu Lukáčovú z Trhovišť'a, Annu Gajdošovú z Nitry, Helenu Sopkovú z Bratislavy a mnohé ďalšie čitateľky potešíme odpoveďou, ktorú sme dostali na Ministerstve obchodu SSR: Vzhľadom na to, že sa u nás domáce šijacie stroje nevyrábajú, musíme ich dovážať. V poslednej dobe však dopyt prevyšil ponuku a tak vznikol na našom trhu prechodný nedostatok. V tomto roku dovezieme šijacie stroje z NDR, ZSSR, Poľska, Rumunska. Dovoz by sa mal zvýšiť. Dúfame, že ponuka uspokojí záujemcov a šijacie stroje si budú moct' nielen kúpiť, ale aj vybrať.

Čitateľka Olga Macušová z Považskej Bystrice sa na nás obrátila so sťažnosťou na postoj pracovníkov predajne potravín Centrum v Považskej Bystrici, kde jej odmietli predat' dva balíčky detských piškót s odovodením, že na základe nariadenia môže si zakúpiť iba jeden. Uvedená čitateľka má dve malé deti, nemože chodiť na nákupy tak často, ako by to potrebovala. S problémom okolo dočasného nedostatku piškót sme sa obrátili na Ministerstvo obchodu SSR. Tu nám potvrdili, že v súčasnosti výroba piškót nestačí pokryť potrebu zákazníkov, v dôsledku čoho vzniká v niektorých oblastiach nedostatok tohto sortimentu. Telefonicky sme zavolali aj vedúcu predajne Centrum v Považskej Bystrici súdružku Feriancovú, ktorá nám oznámila, že na základe povolenia 23/2-5 z 13. 1. 1982, ktoré vydal jej nadriadený podnik ZDROJ, môže vedúci podľa svojich možností upraviť predaj niektorých druhov potravín, ktoré prechodne nie sú zastúpené v našich predajniach v dostatočnom množstve.

Postup pracovníkov obchodu v tomto prípade teda bol opodstatnený.

Každý problém, na ktorý, vážení čitateľa, poukážete vo svojich listoch, je treba podrobne prešetriť a tak nájsť objektívne stanovisko, ktorí poslúži na vysvetlenie. Redakcia

Hold Kanadě

Díkuvzdání kanadských občanů československého původu vyznělo silně a dojemně na XXXV. kongresu uspořádaném v dnech 27.-29. května v Torontě. J. G. Corn, předseda, dr. L. Urban, výkonný ředitel, dr. V. M. Fic, gen. tajemník, jménem Československého národního sdružení svolali krajany k manifestaci loyality. Kongres se konal v hotelu Royal York v Torontě, kde též byl večer banket, kterému předsedal Tomáš Bat'a ml. Program byl zahájen v 6 hod. večer a trval dlouho do noci za účasti 600 lidí. Příteli vynikající kanadští občané ve vládě, poslanci, vážení hosté.

Organizace byla bezvadná, účelu bylo dosaženo.

Československá národní rada americká se vyjádřila pro spolupráci s kanadskými krajany. Československé národní sdružení a Rada sledují stejný cíl co se týče hájení československých zájmů ve svobodném světě, boje proti komunismu. Průběhem jednání se ukázalo, že máme stejné problémy, stejné

úkoly, že často usilujeme jedním hlasem na americkém fóru. Za Československou národní radu americkou se zúčastnil a kongres pozdravil 1. místopředseda br. Ing. Štefan Papánek z Chicaga.

Červnové svěcení České kaple ve Washingtonu

Ve dnech 24. a 26. června se budou v hlavním městě Spojených států konat náboženské obřady a národní slavnosti u příležitosti vysvěcení české kaple v basilice Neposkvrněného početí Panny Marie. Slavností se zúčastní čelní představitelé amerického veřejného života i duchovenstva. Očekává se velká účast krajanů z Ameriky i z Evropy. V mariánské svatyni ve Washingtonu je už přes padesát kaplí, v nichž jednotlivé národnosti, zastoupené v USA svou emigrací, uctívají po svém způsobu Pannu Marii. Slováci mají v katedrále kapli Panny Marie Sedmibolestné ze Šaštína od srpna 1960. Česká kaple Panny Marie Hostýnské svatého Jana Nepomuka Neumanna a všech českých patronů a svatých bude patřit k největším v celé katedrále. Američané českého původu už v minulosti věnovali washingtonské svatyni barevná okna, svatého Václava a Panny Marie Hostýnské. Dary, z nichž se česká kaple staví, už překonaly hranici půl miliónu dolarů.

Třídenní program svěcení bude zahájen v pátek 24. června odpoledne sympóziem o lidských právech a náboženské svobodě v Československu. Předsedat bude delegát Svaté Stolice pro Čechy, žijící v zahraničí, titulární biskup litomyšlský, ThDr. Jaroslav Škarvada z Říma.

Svatý Jan Nepomuk Neumann, filadelfský biskup z minulého století a první americký svatý muž, se narodil v jihočeských Prachaticích a později emigroval do Spojených států. Na slavnostní večeři bude též - at' přítomen či ne - poctěn pražský arcibiskup, kardinál František Tomášek. V neděli 26. června bude za slavné mše sv. česká kaple vysvěcena.

Třídenních obřadů a slavností se zúčastní řada představitelů amerického veřejného a duchovního života. Mezi kazateli jsou mimo jiné vedle už zmíněného biskupa Škarvady z Říma, houstonský biskup John Mořkovský, který je českého původu, americký biskup slovenského původu Andrew Grutka z Gary a americký kardinál polského původu, John Krol z Filadelfie.

Kulturních podniků se vedle předních amerických umělců zúčastní také mnohé etnické taneční a pěvecké skupiny. V rámci nedělního odpoledne národopisného programu vystoupí známý slovenský soubor "Limbor" z New Yorku, taneční skupina Sokola Velký Cleveland, Klub "Moravan" z Endicottu ze státu New York má na programu tance na národní písně z moravsko-slovenského pomezí. Folkloristická skupina "Besedy" a klubu "Domov" z Chicaga zatančí tance z Valašska. Klub "Moravan" z Endicottu připravuje též pásmo moravsko-slováckých tanců a slovenských čardášů. Moravský kroužek "omladina" z Chicaga vystoupí v kyjovských a lanžhotských krojích.

Z Chicaga jedou na oslavu členové předsednictva ČSNRA: br. František Desenský, br. Stanislav Brym, ses. Františka Uhlířová a Father Vít.

Dr. Mikuláš Ferjenčík:

Bol som poverenikom vnútra

(Pokračováni)

Do týchto mojich plánov zasiahol rozhodným spôsobom zákon čis. 149 a 11. júla 1947 o "Národnej bezpečnosti", ktorý podriadil štátnu bezpečnosť (SNB) a národnú bezpečnosť (STB) priamo t.zv. Hlavnému úradu národnej bezpečnosti zriadeného shora uvedeným zákonom Ministerstva vnútra v Prahe. Od tejto doby nemal som žiadnu právomoc nad týmito orgánmi bezpečnosti vôbec. Komunisti v Národnom zhromaždení za pomoci sociálne demokratickej strany, pri hlasovaní o tomto zákone, dosiahli väčšinu.

Po mojich komunistických predchodcov na úrade Povereníctva vnútra zdedil som tiež t.zv. pracovné tábory. Bolo v nich asi 600 až 700 ľudí (v táboroch), odsúdených súdmi. Hneď po mojom nástupe na Povereníctvo som najprv znížil počet týchto táborov a začiatkom roku 1947 som nariadil ich rozpustenie. Komunisti, ktorí sa snažili tieto tábory udržať, neuspeli. Podozrivým a nepríjemným darom vlády bolo tiež umiestenie jedného celého pluku SNB z Čiech, pozostávajúceho asi zo 3000 príslušníkov (osvedčení príslušníci komunistickej strany) na Slovensku. Pluk mal povodne za úkol spolu s armádou zlikvidovať ozbrojené benderovské jednotky a skupiny, ktoré sa snažili dostať cez Československo do americkej zóny. Pluk napriek protestom mojím aj dr. Lettricha bol ponechaný na Slovensku so zrejším úmyslom držať v šachu, pre komunistov nespôľahlivé SNB na Slovensku a použiť ho v prípade potreby pri pokuse o prevzatie moci (puču). Jediné čoho som bol, ako poverenik vnútra ušetrený, bol odsun Nemcov, ktorý pri mojom príchode na Povereníctvo vnútra bol už skoro ukončený. Pokus o výmenu našich Maďarov za Slovákov z Maďarska sa nám nepodaril (dr. Husákovi ako predsedovi sboru poverenikov a mne). Sotva sme stačili odsunúť niekoľko sto Maďarov, prišiel rozkaz z Prahy - údajne na priamy rozkaz z Moskvy - výmenu okamžite zastaviť.

Za pomerného kl'udu, pokiaľ išlo o politické pomery a bezpečnosť na Slovensku sme vstupovali do roku 1947. Priali sme si veriť, že zlepšenie bude trvalé. Tento pocit netrval dlho. Komunisti sa pripravovali aj naďalej na prevzatie moci. Usadzovali sa vo vláde, v armáde, v bezpečnostných sboroch, v parlamente, úradoch a všade, kde to potrebovali. Pre nich nepohodlných ľudí sa zbavovali ľudovými súdmi, preverovacími komisiami, falošnými udaniami a platenými udavačmi. Obet'ou tohto počínania a diania stal sa aj moj zástupca, prezidiálny šéf Povereníctva vnútra, dr. Kazár, ktorého nariekli, že ako okresný náčelník vo Zlatých Moravciach za Slovenského štátu, nechával zatvárať židov a privlastňoval si ich majetok, Sahnali nato asi 20 platených svedkov. Dr. Kazárovi bolo priam zdelené, že ho postavia pred ľudový súd jestli sa nevzdá miesta na Povereníctve, ponúkali mu pritom iný vysoký úrad, nepolitický. Uprosil ma, aby som ho pre Boha pustil, že ani strana demokratická ani ja mu pomôcť nemožeme. Len čo odišiel, nastúpil na jeho miesto dr. Okály, ktorý bol prezidiálnym šéfom na Povereníctve za dr. Husáka a Viktoryho. Prišiel so vzkazom od dr. Husáka, že ho mám znova prijať. Neučinil som tak. Ponúkol som mu iné miesto na Povereníctve. Povedal mi priamo, že bud' miesto prezidiálneho šefa, čili mojho zástupcu, alebo nič. Dr. Kazára som nahradil dr. Černom, prednostom tretieho oddelenia Povereníctva. Tento prípad bol pre mňa zrejším príznakom nástupu komunistov proti mne, ale tiež a hlavne proti demokratickej strane Slovenska. V druhej polovici roku 1947 získal som cestou svojich doverníkov, tajný obežník komunistického ústredia v Prahe, v ktorom bol uvedený presný

plán postupu, ako rozložiť demokratickú stranu a demokratické strany vôbec a ako sa zmocniť vlády. Tento obežník som odovzdal ing. P. Blahovi, predsedovi strany Slobody na Slovensku s tým, aby informoval generálnych tajomníkov nekomunistických strán. Obežník obsahoval stat', ako podporovať separatistickú činnosť na Slovensku. Malo sa urobiť všetko, aby na Slovensku nedošlo k náboženskému zblíženiu medzi evanjelikmi a katolíkmi. V obežníku sa tiež hovorilo, že sa má zamedziť vzniku vážnemu kresťanskému hnutiu. Navrhovalo sa v ňom založiť "Petofi-ho spoločnosť" v Komárne cieľom vyvolania sporov medzi Slovákami a Maďarmi a získať maďarskú menšinu na Slovensku pre ciele strany. Proste šlo o to vyvolať absolútny rozklad a chaos a potom opanovať. Tieto prípravy boli urýchlené príkazmi, ktorých sa dostalo generálnym tajomníkom komunistickej strany Československa (Rudolf Slánský a Bašťovanský) na schodzi kominformy vo Sklárskej Torobe v Pol'sku, ako aj obavami z volieb, ktoré sa mali konať v máji 1948. Do týchto príprav je možno rátať tiež tajné jednanie Gottwalda s reprezentantmi t.zv. politického katolicizmu na Slovensku (minister Pietor). Predčasný, nevhodný zásah STB z Prahy ešte včas vzpamatalo a zjednotilo demokratickú stranu na Slovensku. Od tejto doby sme boli svedkami organizovanej a naplánovanej činnosti rozvratnickej a zastrážovacej, namierenej hlavne proti demokratickej strane Slovenska. Zraniteľným miestom (pre propagandu) boli niektorí poslanci demokratov (Kempný, Staško), ktorí zastávali v Hlinkovej slovenskej ľudovej strane čelné miesta a udržovali styky so zahraničnou, ľudáckou emigráciou (dr. D'určanský, dr. Kirschbaum, Karol Sidor, Peter Prídavok atd.), ktorá pripravovala rozbitie ČSR a v prípade ozbrojeného konfliktu medzi Západom a Východom dúfala znovu utvoriť Slovenský štát a ozbrojené povstanie. Komunistická strana a ŠTB mala podrobné zprávy o činnosti celej tejto skupiny zo spol'ahlivých prameňov (bývalí príslušníci HSL'S, ktorí sa po roku 1945 stali príslušníkmi komunistickej strany). Keď komunisti neuspeli na Slovensku ani s prehnanými zpravami o nebezpečí ľudáckej, podzemnej činnosti, ani s organizovaním závodných milícií (ich zriadenie a vyzbrojenie som nepovolil) ani vyzbrojovaním partizánov (ich odzbrojenie som nariadil ešte koncom roku 1946 a prevádzal) ani snahami dokázať neschopnosť slovenských, bezpečnostných orgánov udržať poriadok a bezpečnosť, ktorú oni sami rozvraceli, a tak presunuli ťažisko príprav k útoku na nezávislosť Československa do Prahy.

Okolnosti na začiatku roku 1948 (začiatkom januára) ma prinútili, že som si vyžiadal audienciu u prezidenta, aby som ho informoval o chystanom a pripravovanom nebezpečí komunistického prevratu. Po prečítaní mojho písomného rozboru o stave bezpečnosti na Slovensku som sa prezidenta priam opýtal "čo budeme robiť." Prezident (boli sme sami), po mojej otázke chvíľku uvažoval a meral ma skúmovým zrakom, načo mi povedal "budeme sa brániť, generále". Snažil som sa ho uistiť, že armáda je ešte spoľahlivá i napriek silnej komunistickej infiltrácii a že som osobne presvedčený, že upočúvne priamy rozkaz prezidenta a svojho najvyššieho veliteľ'a. Dodal som k tomu, že by sa mal k takému rozkazu pripojiť s výzvou k armáde aj predseda Slovenskej národnej rady dr. Lettrich, s čím súhlasil. Upozornil som ho, že mám obavy, že sa komunisti vynasnažia všetkými prostriedkami ho izolovať a znemožniť jeho priamy styk s armádou. "Na to je pamätované," mi povedal a dodal k tomu: "Vy si pripravte svoje veci". Možem obsah tohto rozhovoru zdeliť dr. Lettrichovi, dr. A. Hřebíkovi (Starosta Sokola a predseda branného výboru), generálom Hasalovi a Pikovi, som sa ho nakoniec dotazoval. Aj s tým súhlasil. Čo som všetko aj vykonal. Po tomto rozhovore som

uvažoval, ako postupovať. Skúsenosti zo Slov. povstania mi boli pritom dobrým vodítkom. Nemal som ovšem žiadne ozbrojené jednotky ani SNB na Slovensku, s ktorými by som mohol v každom prípade s určitou rátat'. Mal som však spolahlivých, osobných priateľov z povstania, ktorým som mohol doverovať. S ich pomocou sa nám podarilo sústrediť vyše 300 príslušníkov SNB, spol'ahlivých, bývalých príslušníkov četníctva za prvej Republiky, v Čeklísi (blízko Bratislavy), pod zámenkou d'alsieho ich školenia, kde boli pripravovaní na tajný úkol, ktorý ich čakal, ako obsadenie verejných úradov, komunistických povereníctiev, pošty, železnice, zaistenie nebezpečných osob, podl'a napred pripraveného plánu a zoznamu. Začal som tiež sondovať náladu a zmyšľanie dôstojníkov miestnej, bratislavskej posádky, hlavne spol'ahlivost' nižších veliteľov (rot a práporov). So zmyšľaním vyšších veliteľov (divízií, sboru), som si nebol načistom. Tak prišli osudné dni februára. Odišiel som na zimné sokolské preteky do Vys. Tatier, kde som mal zastupovať prezidenta, ešte dost' istý, že komunisti ešte nič nepodniknú. S možnosťou že im nahrá do rúk nejaká náhoda, lebo okolnosť som nerátal. Mýlil som sa. V sobotu t.j. 21. februára sme sa s dr. Hřebíkom dozvedeli o demisii nekomunistických ministrov vlády (vyjímoc soc. demokratov). Volal som dr. Lettricha. Ukl'udnil ma, že to bude len prechodná kríza vlády. Ale ešte ten istý večer ma volal, aby som sa ihneď vrátil, že Husák nechal obsadiť povereníctva demokratickej strany. V pondelok t.j. 23. februára ráno som volal kanceláriu prezidenta Republiky. Ozval sa mi kanclér Smutný. Žiadal som o rozhovor s prezidentom. Povedal mi, že prezident je zamestnaný. Naliehal som však, aby p. prezidentovi oznámil, že chcem vedieť, aké má pre mňa rozkazy. Po asi 10 minútovom čakaní mi kanclér Smutný zdieľal: "pán prezident vám vzkazuje, že máte vytrvať a vyčkat". Nemal som nikdy nejakú osobitnú doveru k dr. Smutnému, preto som sadol na najbližší rýchlik do Prahy, kde som sa v útorok ráno dostavil do kancelárie prezidenta a žiadal o rozhovor s prezidentom. Bolo mi povedané, že u prezidenta je Gottwald, Zápotocký, Slánský a Nosek. Po asi 2 hodinovom čakaní prišiel dr. Jina od prezidenta a povedal mi, že prezident prijal demisiu nekomunistických ministrov. Na moj dotaz, čo to znamená mi povedal: "bratře generále, nedá se nic dělat, všechno je ztraceno a cokoliv by si podnikl nebo podnikal, bylo by proti prezidentovi a proti legální vládě". Po ceste domov som sa pomaly vzpamatal a začal som si uvedomovať beznádejnosť situácie. Vrátil som sa do Bratislavy, kde zatiaľ STB prekutalo moju kanceláriu. Protestoval som u Husáka a oznámil mu moju resignáciu. Žiadal som pritom, aby moja resignácia bola oznámená v novinách. Stalo sa tak až po týždni na moju opakovanú žiadosť. Odišiel som do Prahy, kde zanedlho som bol povolaný na Pankrác k výsluchu. Osoba, ktorá ma vyslúchala a ktorú som znal z povstania ma nenechala na najmenších pochybách o nevyhnutnosti mojho zmiznutia. Ešte pred prekročením hraníc bol na mňa vydaný zatykač (čís. Praha B/1-45709/48-v 13251/48).

Dary - In Memoriam:

K uctění památky dr. Jaroslava Jíry
věnuje jeho žena dr. Angela Jíra, CA \$500.00

Dary na činnost ČSNRA:

Věra Wendarf, IL 6.00
Dr. Ján Papánek, NY 25.00
John Šrámek, MI 21.50

Členské příspěvky odboček

Odbočka San Francisco, CA 200.00
Odbočka Oregon, OR 30.00

Rozloučení s br. Adolphem Cierným

Přátelē dvou, tří generací, Američané českého a slovenského původu, členové Slovenského Sokola USA, Amerického Sokola, Československé národní rady americké byli ohromeni zprávou, že v sobotu večer 28. května zemřel náhle doma v Wheaton, Ill. br. Adolph Cierný. Nikdo nechtěl věřit tak smutné zprávě, všichni byli dojatí, často k slzám, stále bylo slyšet slova zármutku. Všichni se shodovali ve svých projevech, pro všechny je to ztráta citelná. Přiznávali jsme si v soukromých rozhovorech a ve veřejných projevech u jeho rakve, že ztrácíme v něm morální oporu, bratrskou ruku, která dovedla uhladit rozpory, srdce, které odpouštělo a hledalo cestu k smírnému řešení.

Pro jeho bohaté zkušenosti spolkové a veřejné v jednání s lidmi byla oceněna jeho rozvaha, moudrost a srdečnost. Měl pevné zásady, dle kterých se řídil. Projevoval své vlastenectví činy. U jeho rakve v úterý vzpomínali jeho sokolští spolupracovníci a odchovanci na jeho mladá léta, když byl cvičitelem a hlavně nositelem krásných sokolských zásad. Přiznávali, jak velký vliv měl na ně v dospívajících letech, i později. Byl jim vždy příkladem dobrého člověka.

Adolph Cierný narodil se 18. července 1916 v Chicagu, bylo mu tedy necelých 67 let, když zemřel. Jeho rodiče pocházeli ze Slovenska, otec z Turčanské stolice a matka z Oravy. Jeho zájem o rodnou zem rodičů, kterou sám nikdy nepoznal, byl dojemný. Byl nadšeným Čechoslovákem a odmítal zásadně propagandu separatistů.

Bylo mu 6 let když ho rodiče zapsali do Slovenského Sokola. Během let zastával tolik úřadů v Sokole, že je nelze vypočítat, mj. v distriktu Ludevít Štúr, kde byl nejprve cvičitelem, pak starostou, později místopředsedou národního Sokola U.S.A. od 1955 do 1958, presidentem Supreme Court Sokol U.S.A., atd.

Začal studie na Ill. Institute of Technology. Když vypukla světová válka vstoupil dobrovolně do americké armády, sloužil v 75. divízi infanterie, vysloužil si bronzovou medaili v Německu. Po válce dostudoval a později stal se společníkem samostatné firmy Exhibits, Inc. Designers and Builders. Těšil se do penze za rok, jak pravil na poslední schůzi předsednictva Československé národní rady americké, kde byl vlivným, osvědčeným členem předsednictva od r. 1956, téměř třicet let.

Jeho přátelē budou postrádat jeho přátelského vlivu a laskavé rozvahy. Vyjadřujeme soucit jeho věrné družce Mary Ann, rozené Zarové, s kterou byl oddán r. 1940, a která s ním po všechna léta působila v Sokole. Bylo to skutečně krásné "sokolské" manželství.

Pohřeb se konal ve středu 1. června u Chrástků v Berwynu. Přišlo na rozloučení v úterý večer a na pohřeb tak mnoho přátel po oba dny, že kaple, ani vstupní síň nestačily.

Za Československou národní radu americkou promluvil předseda br. gen. Mikuláš Ferjenčík.

Blahopřejeme br. Špánkovi

Letošního jara oslavil br. Jiří Špánek v San Francisku 80. narozeniny. Nikdo tomu nevěřil, kdo zná jeho životní elán, a tak jsme mu včas negratulovali, až dnes.

Po svem příjezdu do Spojených států po válce se hned zapsal do Sokola a zapojil do krajanského veřejného života. Byl činným členem chicagské oblasti Československé národní rady americké a postupně zastával úřady v oblasti a odbočce a konečně byl zvolen sjezdem do předsednictva Rady. Po přesídlení do San Franciska zůstal věren Sokolu a ČSNRA. Založil odbočku Rady a pokračuje nadále ve své činnosti. Je členem výkonného výboru Rady za oblast Pacific. - Zdar a zdraví, bratře Špánku!

Vzpomínka na Lidice

10. června tomu bude 41 let co nacisté zničili vesničku Lidice. Každým rokem navštěvujeme lidický pomník postavený ve městěčku, které se jmenovalo Lidice, ale dnes se jmenuje Crest Hill.

Letošní oslavu pořádal Československo-americký kongres za spolupráce přidružených organizací. Vzpomínkovou slavnost zahájil a řídil předseda ČSA br. James Krákora. Národní hymny zazpívala pí. Kašpaříková-Charvátová a Rev. Biro přednesl zahajovací modlitbu. Poté děti školy T. G. Masaryk přednesly slib americké vlajce za vedení učitelky pí. Vlasty Matelové a položen byl krásný věnec k uctění památky lidických mučedníků. Pan předseda br. James Krákora představil úředníky spolků, kteří se této slavnosti zúčastnili. Paní Kašpaříková-Charvátová pak zazpívala oblíbenou píseň T. G. Masaryka "Teče voda teče . . ." za doprovodu celého obcenstva. Řečník, který měl mluvit anglicky, Adolf Čierný, zemřel náhle 28. května a tak na jeho místo nastoupil francouzský legionář z první světové války br. Divišek, který v anglické řeči popsal hroznou tragédii lidickou. Za nepřítomného českého řečníka promluvil br. F. Desenský. Poděkoval všem, kteří nepřestali uctívat mučedníky lidické tragédie i mučedníky, kteří položili své životy pod zřudným nacismem neb komunismem. Vzpomněl na bratry Torna a Kalkuse, kteří se starali o udržování pomníku a pořádání vzpomínkových slavností. My musíme americkým občanům stále připomínat co znamená žít pod zřudným režimem at' už za Hitlera, Stalina nebo jejich nástupců. Musíme také americké veřejnosti představit i naše velké myslitele jako byl Karel Havlíček Borovský, jehož pomník byl přemístěn 15. května 1983 na krásné místo v Grant parku.

Dík patří všem, kteří se o všechny tyto záležitosti přičinují, především však našemu milému bratru J. Krákorovi.

Závěrečnou modlitbu přednesl Rev. Biro s prosbou, aby křesťanům byla všude zaručena lidská práva.

Slavnost ukončil pan předseda poděkováním za účast a práci vykonanou pro zdar krásné slavnosti. Je třeba poděkovat pí. Bláži Čihákové, která celý autobusový zájezd zorganizovala a pak manželům Matelovým, kteří se o úspěch dne svou houževnatou prací přičinili.

Český biskup v Chicagu

Po novém roce 1983 vysvětil svatý Otec Jan Pavel II. na biskupa Msgr. dr. Jaroslava Škarvadu a pověřil ho vedením duchovní správy českých emigrantů. Ve dnech 4.-6. června Otec biskup navštívil Chicago a těšil se velké pozornosti českých krajanů. V neděli 5. června 1983 ve tři hodiny odpoledne sloužil českou mši svatou s panem Opatem A. Skluzáčkem a dalšími českými kněžími v kostele Sv. Prokopa na 18. ulici a Allport v bývalé české Plzni. Otec biskup měl české kázání. Pak udílel svatost biřmování a některé české děti přistoupily poprvé ke svatému přijímání. Pobožnost byla provázána českým zpěvem a jako sólista účinkoval pan lékárník Holeček.

Po bohoslužbách se sešel Otec Biskup s našimi krajany na Velehradě. K jeho počtě naši štědrí lidé přinesli tolik dobrých pokrmů a sladkostí, že se to ani na tu nádhernou tabuli nevešlo, ač byla prostřena po celé délce sálu. Pan biskup poděkoval za pozornost a zahájil banket modlitbou. Po hostině promluvil o své práci pro naše exulanty a také vylíčil životy druhých exulantů, žijících v jiných zemích. Jeho řeč byla vyslechnuta s velkou pozorností a zájmem. Na závěr mu poděkoval náš český misionář Otec Vojtěch Vít za tak vzácnou návštěvu a všechnu tu pomoc, kterou nám podle možností Otec biskup přislíbil. Díky patří našemu Otci Vojtěchovi, který jako vždy se vynasnažil ze všech sil ke zduaru tohoto setkání, potom všem oběťavým, kteří

darovali potraviny, ale hlavně také těm, kteří obsluhovali návštěvníky.

V pondělí 6. června byl náš pan biskup s Otcem Vojtěchem přijat kardinálem Bernardinem k velké přátelské rozmluvě.

ZPRÁVY OBLASTÍ A ODBOČEK

Odbočka ČSNRA San Francisco

Konečně, po dlouhé a nadmíru děsivé zimě se nám v Kalifornii přihlásilo jarní hřejivé slunce k životu a snad i nás to pobídlo přivést místní odbočku Národní rady v San Francisku k činnosti. Náš předseda br. Jiří Špánek svolal schůzku na neděli odpoledne dne 22. května t.r. a zvolil k tomu vhodné prostředí v jeho pěkně upravené zahradě.

Br. Špánek po zahájení krátce nastínil náš úkol a činnost ústředí. Rozvinula se debata, jak zlepšit činnost odbočky a hlavně jak dosáhnout a získat krajany pro činnost v odbočce. Je nám dobře známo, že kolem Bay Area je velký počet starších i nových uprchlíků, kteří nejsou začleněni v žádné krajské organizaci a mnozí ani nevědí, že tu odbočka existuje. Bylo dohodnuto uspořádat zájezd do Korbelových vináren v Guerneville a pozvat i naše krajany nečleny a tak s nimi navázat rozhovor a spojení.

Schůzi byl rovněž přítomen náš velmi milý host dr. Robert Smith, který teprve před dvěma měsíci přesídlil z Havaje do San Franciska, kde vyučuje na zdejší State college. Zajímavě nám vylíčil svůj moravský původ, jak jeho dědeček Jaroslav Martínek odešel r. 1906 ze Vsetína do Ameriky. Rovněž zajímavé byly jeho dojmy z návštěvy Československa a to poprvé r. 1973 jako delegát U.S. na vědecké konferenci na Karlově universitě v Praze a naposled v minulém roce jako soukromý občan, kdy hledal a našel celou řadu příbuzných v malé moravské vesnici.

Br. předseda ukončil schůzi a účastníci vyslovili přesvědčení, že to je dobrý začátek, ve kterém bychom měli pokračovat. Potom převzala činnost jeho choť Anička Špánková, která nám připravila krásné pohoštění "po moravsku", jak ona říká, ve formě sekané, koláčků, buchet a kafička. Upřímně děkujeme ses. Aničce, neb ona svůj úkol zastala výborně a dá snad příklad i ostatním. J. Kučera

Odbočka ČSNRA Dr. Milada Horáková

konala schůzi dne 10. června 1983 v Mid America Federal Savings, 5900 W. Cermak Rd., Cicero, Ill. Projednávány byly spolkové záležitosti a byl veden komentář k minulým událostem. Předně se zhodnotila významná slavnost dedikace pomníku Karla Havlíčka Borovského, který byl přemístěn do Grant parku a to v nejkrásnějším prostředí, které mu bylo možno v Chicagu nalézt.

Bylo take vzpomenu lidických obětí nacistické hrůzovlády u pomníku v Lidicích 4. června 1983 za velmi důstojné oslavy, řízené bratrem James Krákorou.

Na schůzi bylo též jednáno o oběťavé práci manželů Hřebíkových, kteří společně celý svůj život zasvětili práci pro Sokol a naši rodnou zem Československo. Bylo usneseno jednomyslně udělit jim čestné členství naší odbočky. K životnímu dílu dr. Antonína Hřebíka se příležitostně ještě vrátíme.

Oblast Michigan ČSNRA

vyzývá k účasti na Československý-Americký Festival pořádaný Sokolem za krajské spolupráce odboček Rady ve dnech 8.-9.-10. července, Yack Arena, Wyandotte, Mich., 3131 Third at Eureka. Přijedou kapely z Chatham, Kanady, ze Swartz Creek a Dearborn a z Clevelandu. O hudbu, pohoštění a pobavení dobře postaráno.

Č. S. A.

Nejstarší bratrská a sesterská podpůrná jednota
v Americe jest připravená poskytnouti Vám
nejvýhodnější druhy životních pojištění plně
zabezpečujících Vaši ochranu.

Rovněž nabízíme pojistky poskytující pravidelný
starobní důchod jakož i pojistky hypoteční.

Další informace ochotně podají:

CSA FRATERNAL LIFE

(Formerly Czechoslovak Society of America)

"Pioneer of Fraternal Life Insurance"

CSA PLAZA

Telefony (312) 795-5800 - (312) 242-2224

2701 SOUTH HARLEM AVENUE

BERWYN, IL 60402

VĚSTNÍK

CZECHOSLOVAK NATIONAL COUNCIL
OF AMERICA
2137 So. Lombard Ave. - Room 202
Cicero, Illinois 60650

FIRST CLASS MAIL

ADDRESS CORRECTION REQUESTED

436